

KOP Bölgesinde Organik Tarımın Dünü ve Bugünü

Havva Eda Üstüntaş¹, Ramazan İlhan Aytekin¹, Sevgi Çalışkan^{1*}

¹Niğde Üniversitesi, Tarım Bilimleri ve Teknolojileri Fakültesi, Bitkisel Üretim ve Teknolojileri Bölümü, 51240 Niğde, Türkiye

MAKALE BİLGİSİ

Geliş 01 Aralık 2014
Kabul 22 Aralık 2014
Çevrimiçi baskı, ISSN: 2148-127X

Anahtar Kelimeler:

KOP Bölgesi
Organik tarım
Niğde
Durum analizi
Sorunları
Çözüm önerileri

* Sorumlu Yazar:

E-mail: sevcalskan@gmail.com

Ö Z E T

Organik tarım, kimyasal girdilerin kullanılmadığı, çevre ve insan sağlığına dost, üretimde miktar artışını değil ürünün kalitesinin yükseltilmesini amaçlayan ve üretimden tüketime kadar her aşaması kontrollü ve sertifikalı olan alternatif bir üretim şeklidir. Son yıllarda özellikle gelişmiş ülkelerde çevre bilinci ve gıda tüketimine olan ilginin artmasına paralel olarak organik tarım ürünlerine olan ilgi de artış göstermiştir. Türkiye sahip olduğu farklı iklim ve toprak koşullarının sağladığı avantajla çok yüksek bir organik üretim potansiyeline sahiptir. Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illerini kapsayan KOP (Konya Ovası Projesi) Bölgesi'nin geniş tarım alanlarına sahip olması ve bu alanların kimyasal gübre ve pestisitlerle kirlenmemiş olması organik tarım açısından büyük önem arz etmektedir. 2013 yılı verilerine göre ülkemiz 769.014 hektar organik ekim alanına ve 1.620.466 ton organik üretime sahiptir. KOP Bölgesi, Türkiye'deki organik tarım ekim alanının %0,47'sini, üretim miktarının ise %3,4'üne sahiptir. Niğde ili organik bitkisel üretimde ilk sırada yer almakta olup, bölge üretim miktarının yaklaşık %61'ini oluşturmaktadır. KOP Bölgesi organik tarım açısından potansiyel yatırımcılara önemli fırsat ve avantajlar sunabilir. Bu nedenle, KOP Bölgesi'nde organik tarım çalışmalarına ağırlık verilmeli ve desteklenmelidir.

Turkish Journal Of Agriculture - Food Science And Technology, 3(5): 325-330, 2015

Yesterday and Today of Organic Farming in KOP Region

ARTICLE INFO

Article history:

Received 01 December 2014
Accepted 22 December 2015
Available online, ISSN: 2148-127X

Keywords:

KOP Region
Organic agriculture
Niğde
Situation analysis
Problems
Solutions

* Corresponding Author:

E-mail: sevcalskan@gmail.com

ABSTRACT

Organic farming aims not to use chemical inputs, to increase quality not the yield, control and certify every steps of the production and is a human and environmental friendly production system. In recent years, use of organic food has increased parallel with the increasing interest in the environmental protection and safe foods in the developed countries. Turkey has a great potential for organic farming due to its wide diversity of climatic and soil conditions. KOP (Konya Plain Project) Region, includes the provinces as Aksaray, Karaman, Konya, Niğde, has a wide agricultural fields where not used chemical fertilizer and not contaminated with pesticides. Therefore this region is very important for organic agriculture. In 2013 year, planting area is 769.014 hectares and organic production is 1.620.466 tons in Turkey. KOP Region has a 0.47% planting area and 3.4% organic production in Turkey. Niğde which had the first rank in terms of organic production, constituted about 61% organic production amount. KOP Region could present significant opportunities and benefits to potential investors in terms of organic farming. In KOP Region, organic farming practices should be cared and supported.

Giriş

Organik tarım, hayvansal ve bitkisel üretimi bir bütün olarak tasarlayan, toprağın yapısını bozmayan bir anlayışla verimliliği artıran, hayvan refahını esas alan, işletme içerisinde sağlanan girdileri kullanmayı hedefleyen en son bilgi ve teknolojiden yararlanarak, tohumdan toprağa, girdiden işlemeye kadar belirli kurallar dâhilinde denetim ve belgelendirmeyi gerektiren bir üretim sistemidir. Organik tarım bir yaşam biçimidir. Organik tarımda esas amaç, insanın kullandığı her türlü gıda ve besin maddeleriyle barınma ve giyinme maddelerinin insan sağlığına zarar vermeyecek ya da en az zarar verecek şekilde ve devamlı üretilmesidir (Gündüz ve Kaya, 2007).

Türkiye'nin genel konumu, coğrafik koşulları, kirlenmemiş tarım alanları, bitkisel ürün çeşitliliği, bölge koşullarına çok iyi adapte olmuş yerli kültür bitki türleri ve yeterli genç iş gücüne sahip olması bakımından organik tarım için önemli potansiyele sahiptir. Türkiye'de organik tarım faaliyetleri 1980'li yılların ortalarında Avrupa'da faaliyet gösteren firmaların Türkiye'den organik tarım ürünlerini (kuru üzüm, kuru incir, kuru kayısı, fındık, baklagiller ve pamuk) istemeleri ve bu üretim tekniğini tanıtmaya yönelik çalışmaları ile başlamıştır. Türkiye'de organik tarımda faaliyetlerin başlaması, gelişmiş ülkelerdeki gibi tüketicilerin bu ürünlere olan talepleri neticesinde değil, gelişmiş ülkelerdeki tüketicilerin taleplerine bağlı olarak başlamış ve ana amaç Türkiye'nin temel tarım ürünlerinde ihracatı artırmak ve yeni pazarlara girmek olmuştur.

Türkiye'nin organik ürün sayısı yıllar içinde hem üretimde hem de ihracatta artışlar göstermiştir. 1980'li yılların ortasında 8 ürün ile başlayan organik üretim, 2013 yılında 213 ürüne yükselerek ticari öneme sahip bir konuma gelmiştir (TUIK, 2014). Organik üretim olarak dünyada en geniş üretim alanı 12,2 milyon ha ile Avustralya'ya aittir. İkinci sırada 10,6 milyon ha ile Avrupa, üçüncü sırada ise 6,8 milyon ha ile Latin Amerika gelmektedir (FIBL, 2013). Organik üretim miktarlarına doğadan organik ürün toplama, organik arıcılık ve organik orman ürünleri için ayrılan alanlar dâhil edildiğinde sıralama değişmektedir. Tüm organik üretim alanları dâhil edildiğinde Avrupa 24 milyon ha ile birinci sırada, 13 milyon ha ile Afrika ikinci ve 9,9 milyon ha ile Latin Amerika üçüncü sıradadır. Ülkemiz organik tarımda 2013 yılı verilerine göre geçiş süreci dahil edilmiş şekliyle, 769.014 ha ekim alanına ve 1.620.466 ton üretime sahiptir ve organik tarım Türkiye'deki ekim alanının %3,2'sini üretimin ise %1,5'lik kısmını kapsamaktadır (TUIK, 2014).

Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illerini kapsayan KOP (Konya Ovası Projesi) Bölgesi geniş tarım alanlarına sahip olması ve bu alanların kimyasal gübre ve pestisitlerle kirlenmemiş olması nedeniyle organik tarım açısından büyük önem arz etmektedir. KOP Bölgesi organik Türkiye toplam organik üretim miktarının %3,4'lük kısmını oluşturmaktadır.

Bu çalışmanın amacı; KOP Bölgesinde organik tarımın geçmişten günümüze gelene kadar ki mevcut durumunu belirlemektir.

KOP Bölgesi

Aksaray, Karaman, Konya ve Niğde illerini içine alan KOP Bölgesi, tarih öncesi çağlardan günümüze dek uzanan her dönemde, kültür tarihinin önemli bir merkezi olmuş ve çok sayıda uygarlığa ev sahipliği yapmıştır. İnsanlığın kültürel gelişim sürecinde, üretim, beslenme, teknoloji, inanç ve sosyal yaşam unsurlarının yeniden biçimlenme faaliyetleri, başta Çatalhöyük olmak üzere, Bölge'deki kültürel alanlarda hayat bulmuş, bu önemli gelişmeler Bölge'nin İmparatorluğun merkezi olmasına kadar uzanmıştır (Anonim, 2014a).

KOP çalışmaları 1985 yılında başlamış olup, bu dönemde Karaman'ın da Konya'ya bağlı ilçe olması nedeniyle Konya ilinde bulunan ve DSİ yatırımlarını içermekte olan sulama projelerine KOP adı verilmiştir. KOP Bölgesi; DSİ, İl Özel İdareleri ve Halk sulamaları tarafından yapılan bütün sulama projeleri ile hidroelektrik enerji santrallerini ve içme suyu projelerini de kapsamakta olup, 14 sulama projesi, 3 içme suyu projesi ve 1 enerji projesi olmak üzere toplam 18 adet projeden oluşmaktadır. Konya kapalı Havzası'nda su ve tarım alt yapısının yetersizliği nedeniyle tasarruflu su kullanımı amacıyla DPT ve Kalkınma Bakanlığı tarafından 2010 yılında KOP Tarım Planı hazırlanmıştır. Ülkemizin ilk resmi sulama projesi olan ve GAP'tan sonra en büyük sulama yatırımı olma özelliğini taşıyan proje KOP projeleridir. Bölgenin tek başına tarımla kalkınmasının zor olacağından ve mevcut projeleri farklı kurumların yürütmesi nedeniyle koordinasyon sağlanması gerekliliğinden hareketle bölgedeki proje uygulamalarını koordine edip, izleme ve değerlendirme görevini yürütecek bir yapıya ihtiyaç duyulmuştur. Bu amaçla, Konya Ovası Projesi (KOP) Bölge Kalkınma İdaresi (KOP İdaresi) 8 Haziran 2011 tarihinde 642 sayılı Kanun Hükmünde Kararname ile Kalkınma Bakanlığı'nın bağlı bir kuruluşu ve merkezi bir teşkilat olarak kurulmuştur (Anonim, 2014a). KOP Bölge Kalkınma İdaresinin merkezi Konya ilindedir. Daha önce KOP denilince akla sadece tarımsal sulama projeleri gelirken 2011 yılında KOP Bölge Kalkınma İdaresi'nin kurulmasıyla KOP, tarım ve sulama yanında diğer sektörleri de içeren kapsamlı, bütünlük ve çok sektörlü bir bölgesel kalkınma projesine dönüşmüştür. Proje, başta sulama ve temel altyapı ihtiyaçlarının karşılanması, bölgenin ekonomik kalkınması ve sosyal gelişmesinin hızlandırılmasını hedeflemiş olup; çok sektörlü, sürdürülebilir, insan odaklı ve entegre bir bölgesel kalkınma projesidir.

Konya Ovası Projesi, İstatistik Bölge Birimleri Sınıflandırması (İBBS) Düzey 2'ye göre TR52 (Karaman ve Konya) ve TR71 (Aksaray ve Niğde) illerini kapsamaktadır. KOP Bölgesi, yaklaşık 65 bin kilometrekare alanı ile Türkiye'nin yaklaşık %8,5'ini, 3 milyon nüfusu ile de Türkiye nüfusunun yaklaşık %4'ünü oluşturmaktadır. KOP İdaresi'nin görev alanı olan KOP Bölgesi'ndeki 4 ilde; 50 ilçe, 93 belde (belediye sayılarına Büyükşehir belediyeleri dahil değildir) ve 463 (köy sayılarına boş köyler dahildir) köy bulunmaktadır (Anonim, 2014a). Bölgede yer alan iller arasında Konya ili, Türkiye'nin en büyük yüzölçümüne sahip ili olup,

yüzölçümü 40.814 km²'dir. KOP Bölgesinde, TR52 Bölgesinde Mevlana kalkınma Ajansı (MEVKA) ve TR71 Bölgesinde ise Ahiler Kalkınma Ajansı (AHİKA) olmak üzere iki adet Kalkınma Ajansı bulunmaktadır. KOP Bölgesi illeri, TÜİK tarafından hazırlanan 2011 yılı Sosyo-Ekonomik gelişmişlik Endeksi (SEGE)'ne göre Türkiye sıralaması yapılmış ve bu sıralamaya göre Konya 20., Karaman 32., Aksaray 55. ve Niğde 56. sırada yer almıştır (Anonim, 2014a).

Şekil 1 KOB bölgesini oluşturan iller

Türkiye'de Organik Bitkisel Üretim

Günümüzde tarım, sanayinin bir alternatifi konumuna gelmiştir. Türkiye'nin de içinde bulunduğu gelişmekte olan ülkelerde organik tarım sektörünün geleceği umutlu görünmektedir. Gelişmiş toplumların doğal ürünlere olan taleplerinin artması üzerine doğası bakir ve her köşesine fabrika kurulmamış ülkeler bu konularıyla büyük önem kazanmış ve bunu kazanca dönüştürmüştür. Türkiye, coğrafi koşulları, halen temiz kaynaklara sahip olması, tarım nüfusunun fazlalığı, ürün çeşitliliği gibi nedenlerle büyük bir organik tarım potansiyeline sahiptir (Çalışkan, 2007). Bunun yanında siyasi ve ekonomik yapısını da

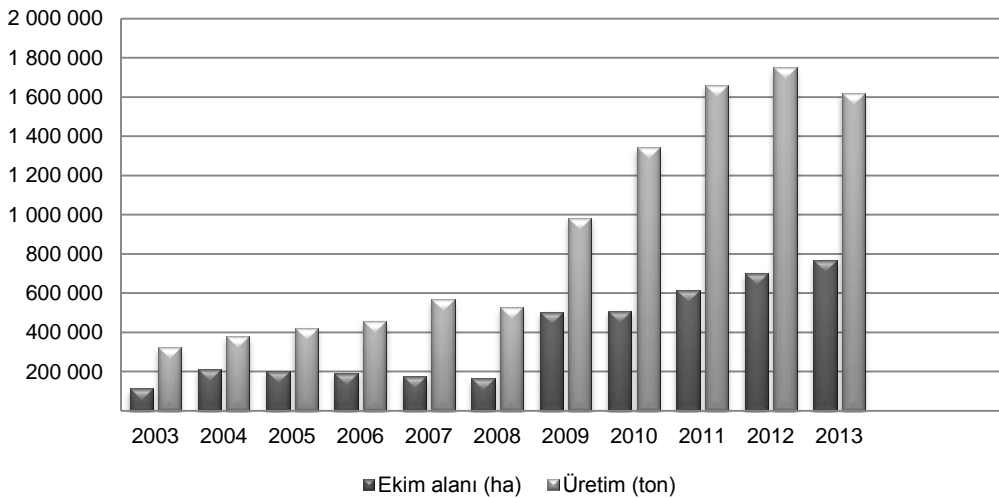
eklersek ülkemiz, Avrupa Birliği'nin organik tarım üssü olabilecek potansiyeline sahiptir. Nitekim 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı (Anonim, 2000) ve TÜBİTAK tarafından hazırlanan Vizyon 2023 projesinde (Anonim, 2003) bu potansiyele atıfta bulunularak organik tarımın teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması öngörülmüştür.

Ülkemizde ekolojik tarım faaliyetleri 1980'li yıllarda başlamış olmasına rağmen, 1990'lı yıllara kadar organik tarımla ilgili istatistikî bilgiler bulunmamaktadır. 1992 yılında Ekolojik Tarım Organizasyonu Derneği (ETO) kurulmuş ve organik üretim rakamları derlenebilmiştir. ETO tarafından 1992 yılında belirlenen istatistiklere göre, 1990 yılında sadece 8 üründe organik üretim gerçekleştirilmiştir. 2003 yılında 179 olan ürün sayısı 2013 yılında yaklaşık 19 kat artarak 213 ürüne çıkmıştır (TÜİK, 2014). Organik tarımda faaliyet gösteren üretici sayısı gün geçtikçe artış göstermektedir. 1990 yılında üretici sayısı sadece 313 iken, 2003 yılında 14.798'e, 2013 yılında ise 60.797 çiftçiye ulaşmıştır (TUIK, 2014). 2003 yılında 113.621 hektar olan organik üretim alanı, son 10 yıl içinde 769.014 hektara yükselmiştir (Şekil 2). Yine Şekil 2'de görüldüğü gibi, 2003 yılında organik bitkisel üretim miktarı 323.981 ton iken, 2013 yılında yaklaşık yüzde 400'lük artışla 1.620.387 tona yükselmiştir.

KOP Bölgesinde Organik Tarım

KOP Bölgesinin Genel Tarımsal Yapısı

KOP Bölgesinde arazi varlığı ve arazi dağılımı Çizelge 1'de verilmiştir. Çizelge 1 incelendiğinde, 2013 yılı verilerine göre KOP Bölgesi toplam ekilebilir arazi varlığı 2.904.173 ha'dır. Türkiye'de toplam ekilebilir arazi varlığının %12,2'sini KOP Bölgesi oluşturmaktadır. Bölgede ekilebilir arazi varlığının %12,2'sini tarla tarımı, %5,7'ni sebze alanı, %17,8'ini meyve alanı ve %20,4'nü nadas alanı oluşturmaktadır. Bölgede en fazla tarla alanına sahip ilimiz Konya olup bunu Aksaray, Karaman ve Niğde illeri takip etmektedir. Bölgede en fazla sebze ve meyve alanına sahip ilimiz yine Konya olup, bunu Karaman ve Niğde illeri takip etmektedir. Nadas alanı bakımından ise 586.562 ha alanda Konya birinci sırada olup bunu Niğde, Aksaray ve Karaman illeri takip etmektedir (Çizelge 2).

Şekil 2 Türkiye'de organik tarımın ekim alanı ve üretim miktarı

(Kaynak: <http://www.tarim.gov.tr/Konular/Bitkisel-Uretim/Organik-Tarim/Istatistikler>, Geçiş süresi dahil edilmiştir)

Çizelge 1 KOP Bölgesinde arazi varlığı ve arazi dağılımı*

İller	Toplam ekilebilen alan (ha)	Tarla Tarımı (ha)	Sebze Alanı (ha)	Meyve Alanı (ha)	Nadas Alanı (ha)
Aksaray	386.654	236.583	9.293	2.527	136.161
Karaman	337.683	248.369	13.890	25.930	43.016
Konya	1.901.838	1.258.898	17.652	292.260	586.562
Niğde	277.998	162.709	5.534	25.763	79.545
KOP Toplam	2.904.173	1.906.559	46.369	346.480	845.284
KOP (%)	100	65,7	1,6	3,6	29,1
Türkiye Toplam	23.810.671	15.618.059	808.487	1.937.416	4.147.587
KOP/Türkiye (%)	%12,2	%12,2	%5,7	%17,8	%20,4

*TÜİK, 2014

Çizelge 2 KOP Bölgesinde organik bitkisel üretim değerleri*

İller	Çiftçi Sayısı	Üretim Alanı (ha)	Üretim (ton)
Aksaray	2	**	**
Karaman	173	551	2.260
Konya	992	1.719	19.205
Niğde	422	1.328	33.124
KOP Bölgesi	1.589	3.598	54.589
Türkiye	60.797	769.014	1.620.466
KOP/Türkiye (%)	2,6	0,47	3,4

*TÜİK, 2014; ** Paylaşılmayan veri

Çizelge 3 KOP Bölgesinde yıllara göre organik bitkisel üretim miktarları*

Yıllar	Aksaray	Karaman	Konya	Niğde
2004	**	**	**	8.338
2005	-	133	11.164	15.451
2006	-	1.861	15.782	12.598
2007	**	2.223	39.239	25.116
2008	-	1.824	20.664	20.925
2009	5332	1.997	15.990	50.093
2010	**	878	9.689	32.722
2011	774	2.337	17.786	41.369
2012	**	1.490	14.031	42.621
2013	*	2.260	19.205	33.124

*TÜİK, 2014; ** Gizlilikten dolayı paylaşılmayan veri; "-" veri yok

KOP Bölgesi İllerinde Organik Bitkisel Üretim Durumu

KOP Bölgesinde 2013 yılı organik bitkisel üretim değerleri Çizelge 2'de verilmiştir. Türkiye'deki organik bitkisel üretim alanının %0,47 ve üretiminin %3,4'lük kısmını oluşturan KOP Bölgesi, çiftçi sayısının da %2,6'lık kısmını oluşturmaktadır. Çiftçi sayısı ve üretim alanı bakımından Konya ili ilk sırada yer alırken, bunu Niğde, Karaman ve Aksaray illeri takip etmektedir. Üretim miktarı bakımından sıralama değişmekte ve Niğde ili ilk sırada yer almakta, bunu Konya, Karaman ve Aksaray illeri takip etmektedir (Çizelge 2).

KOP Bölgesinde son on yıllık dönemde, organik bitkisel üretim miktarları ile ilgili veriler Çizelge 3'de verilmiştir. Çizelge 3'de görüldüğü gibi KOP Bölgesinde organik üretim, yıllara göre istikrarsız bir değişim göstermektedir. Son on yıllık dönemde en fazla organik bitkisel üretim Niğde ilinde gerçekleşmiştir. KOP Bölgesinde organik üretimin yaklaşık %61'lik kısmını Niğde ili tek başına karşılamaktadır. Aksaray ilinde 2009-2011 verileri görülürken diğer yıllardaki veriler gizlilikten dolayı paylaşılamamıştır. 2010 yılında KOP Bölgesini kapsayan tüm illerde, organik üretimde genel itibarıyla yaşanan kuraklıktan dolayı bir düşüş olmuştur. Daha

sonraki yıllarda ise bu illerde tekrar bir artış gözlenmiştir. 2013 yılında Niğde ilinde organik üretimde yaklaşık %29'luk düşüş yaşanmıştır.

KOP Bölgesinde Üretilen Organik Bitkisel Ürünler

Ülkemizde 2013 yılı verilerine göre, 213 farklı ürün çeşitliliğine ulaşan organik üretim miktarı dağılımı Şekil 2'de görülmektedir. KOP Bölgesinde toplam 3589 hektarlık alanda, 54.589 ton olan organik bitkisel üretim içerisinde %93'lük kısmını bahçe bitkileri, %7'lik kısmını ise tarla bitkileri oluşturmaktadır (Şekil 3).

Organik tarım yoluyla üretimi yapılan tarla bitkilerini kullanım alanlarına göre değerlendirdiğimizde, üretilen organik ürünlerin yaklaşık %70'ini tahıllar grubu oluşturmaktadır. Organik olarak üretilen tahılların %41,68'inin serin iklim tahıllarına ait olduğu, %27,89'unu ise sıcak iklim tahıllarının oluşturduğu Şekil 4'de görülmektedir. Organik tarla bitkilerinin tamamına yakını tahıllar grubu oluştururken, ikinci sırayı %14,58 ile yem bitkileri ve bunu %10,4 ile tıbbi ve aromatik bitkiler, %6,29 ile yemlik dane baklagiller izlemektedir (Şekil 4). Endüstri bitkileri üretim istatistik değerlerine göre üretimin ancak %1,82'lik kısmını oluşturmakta ve bunun %1,51'ini nişasta ve şeker bitkileri ve %0,31'ini

yağ bitkileri oluşturmaktadır. Bölgemizde yağ bitkileri ve nişasta şeker bitkilerinin organik olarak üretimi yok denecek kadar azdır.

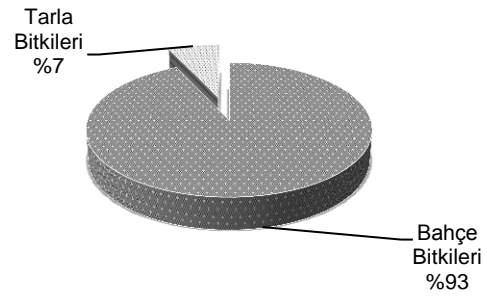
Organik tarla bitkileri ürün gurubu incelendiğinde (veriler sunulmamıştır), toplam 38 üründe üretim yapılmıştır (Anonim, 2014b). Ülkemizde organik ürün olarak en fazla üretimi yapılan tarla bitkileri arasında ilk sırada serin ve sıcak iklim tahılları yer almaktadır. Toplam organik üretimde %70'lik bir paya sahip olan tahıllar arasında buğday (1365 ton) ilk sırada (%57,5) yer almakta, bunu 990 ton ile mısır (%41,7), 77 ton ile arpa (%3,3), yulaf (%0,7), çavdar (%0,5), tritikale (%0,2) ve burçak (%0,1) takip etmektedir (Anonim, 2014b). Ülkemizde özellikle ekmek başta olmak üzere unlu mamüllere olan talep fazla olduğu için buğdayın organik olarak geniş alanlarda üretimi son yıllarda artmıştır. Bölgede toplam organik tarla bitkileri üretiminde (3549,03 ton) %14,58'lik paya sahip olan çayır mera ve yem bitkileri içerisinde yonca (428,8 ton) ilk sırada yer almakta, bunu fiğ (88,5 ton) ve çayır (0,13 ton) takip etmektedir (Anonim, 2014b). Toplam organik tarla bitkileri içerisinde 3. sırada yer alan tıbbi ve aromatik bitkiler (369,2 ton) grubu içerisinde 19 farklı üründe üretim yapılmakta ve bunlar arasında %30,6 ile kimyon ilk sırada yer almaktadır. Haşhaş (113,8 ton), nane (66,1 ton) ve melisa da (29,6 ton) bölgede en fazla üretimi yapılan organik tıbbi ve aromatik bitkiler arasında yer almaktadır. Bölgede organik yemeklik tane baklagiller toplam organik tarla bitkileri üretiminin %6,3'nü oluşturmakta, %62,3 ile nohut ilk sırada yer alırken, %34,9 ile fasulye ikinci sırada yer almakta ve bunu %2,4 ile mercimek, barbunya (%0,2) ve bakla (%0,1) takip etmektedir. Ülkemizde organik tarla bitkileri üretim dağılımı içerisinde en düşük paya sahip olan endüstri bitkileri, patates (%82,6), ayçiçeği (%13,7), susam (%3,5) ve pancar (%0,4) üretimi yapılmaktadır (Anonim, 2014b).

Organik bahçe bitkileri ürün gurubu incelendiğinde toplam 31 üründe üretim yapılmış olup, %79,9'lık kısmını meyve, %17,8'lik kısmını sebze ve %2,3'lük kısmını bağ üretimi oluşturmuştur (Şekil 5). Ülkemizde organik olarak en fazla üretimi yapılan bahçe bitkileri arasında ilk sırada 40864,62 ton ile meyveler yer almaktadır. Toplam organik üretimde %80'lik bir paya sahip olan meyveler arasında elma (31019,74 ton) ilk sırada (%75,9) yer almakta bunu 3032,06 ton ile vişne (%7,41), 2993,11 ton ile çilek (%7,32), badem (%2,1), armut (%2,02), kiraz (%1,93) ve kayısı (%1,92) takip etmektedir (Anonim, 2014b). Meyve grubu içerisinde yer alan 13 ürün %1'in altında bir paya sahip oldukları için verilmemiştir. Bölgede toplam organik bahçe bitkileri üretiminde (9099,12 ton) %17,78'lik paya sahip olan sebze bitkileri içerisinde havuç, 8445,5 ile organik sebze üretiminin %92,81'lik kısmına sahip olmuş, bunu %6,79 ile domates (618,63 ton) takip etmiştir. Bölgede çok küçük oranlarda biber, kabak, patlıcan, hıyar, soğan, sarımsak, brokoli ve balkabağı üretimleri yapılmaktadır. Bölgemizde organik bahçe bitkileri üretim dağılımı içerisinde en son sırada yer alan bağ (üzüm) 1199,01 ton üretim miktarına sahiptir (Anonim, 2014b).

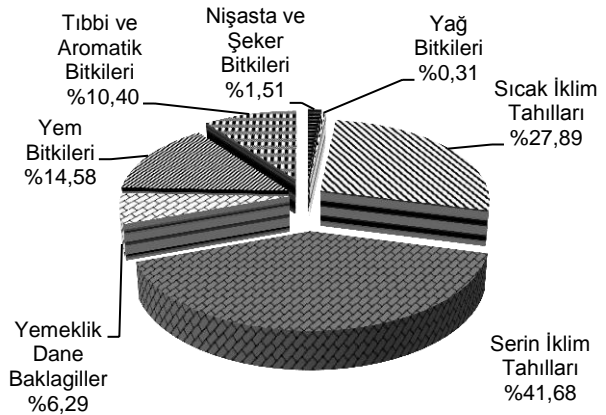
Niğde ili, KOP Bölgesi içerisinde organik bitkisel üretimin yaklaşık %61'lik kısmını tek başına karşıladığı için çalışmamızda daha detaylı olarak ele alınmıştır.

Niğde İli Organik Bitkisel Üretim Durumu

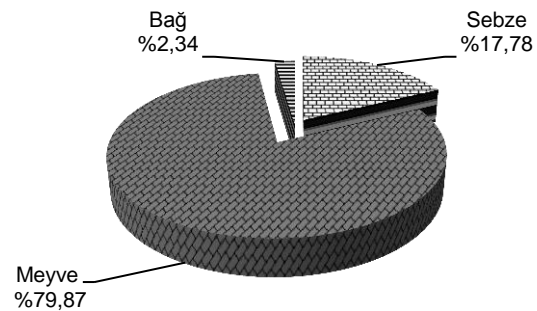
Niğde'de son beş yıllık dönemde, organik bitkisel üretim ile ilgili veriler Çizelge 4'de verilmiştir. Çizelge 4'de görüldüğü gibi organik üretim verileri yıllara göre istikrarsız bir değişim göstermektedir. Son beş yıllık dönemde en fazla üretim organik ürün sayısının en az olduğu 2011 yılında gerçekleştirilirken, bu tarihten sonra üretim miktarında sürekli bir azalma olmuştur. Bununla birlikte 2013 yılında organik tarım yapan çiftçi sayısında dikkat çekici bir artış olmuştur. KOP Bölgesi'nde en fazla organik ürün üretimi Niğde'de gerçekleştirilmekte olup, bölgedeki toplam organik üretim alanlarının %36,9'u, üretimin ise %60,6'sı ilde gerçekleşmektedir. Bununla birlikte, Türkiye geneli ile karşılaştırıldığında Niğde'nin önemli bir organik üretim bölgesi olduğu söylenemez. Niğde, Türkiye'deki toplam organik üretici sayısının %0,69'unu, üretim alanının %0,17'sini, organik üretimin ise %2,04'ünü sağlamaktadır (Çizelge 5).

Şekil 3 KOP Bölgesinde organik üretimin ürün gruplarına göre dağılımı

Şekil 4 2013 Yılı KOP Bölgesi organik tarla bitkileri üretim dağılımı

Şekil 5 2013 Yılı KOP Bölgesi organik bahçe bitkileri üretim dağılımı

Çizelge 4 2009-2013 Yılları arasında niğde ili organik bitkisel üretim verilerinin değişimi*

	2009	2010	2011	2012	2013
Ürün Sayısı	46	29	29	31	36
Üretici Sayısı	153	158	295	318	422
Üretim Alanı (ha)	1.229	949	1.061	1.032	1.328
Üretim Miktarı (ton)	50.093	32.722	41.369	42.621	33.124

*TUİK, 2014 (Geçiş süreci dahil edilmiştir)

Çizelge 5. Niğde’de organik bitkisel üretim verilerinin kop bölgesi ve türkiye ile karşılaştırmalı değişimi*

	Çiftçi Sayısı	Üretim Alanı (ha)	Üretim Miktarı (ton)
Niğde	422	1.328	33.124
KOP	1.589	3.589	54.589
Türkiye	60.797	769.014	1.620.466
Niğde/KOP (%)	26,5	36,9	60,6
Niğde/Türkiye (%)	0,69	0,17	2,04

*TUİK, 2014 (Geçiş süreci dahil edilmiştir)

Son beş yıl içerisinde, organik olarak üretilen ürün sayısı yıllara göre 29 ile 46 arasında değişmiştir. 2013 yılında 36 (geçiş süreci dahil) farklı üründe organik üretim yapılırken büyük bir kısmını meyve (%96,5) oluşturmuştur. Toplam organik bitkisel üretimin %1,7'sini bağ (361,42 ton) ve %1,8'ini sebze (379 ton) bitkileri oluşturmaktadır (Anonim, 2014b). Niğde ili toplam organik üretimin %89,2'sini elma oluşturmuş, bunu %2,8 ile armut, %2,3 ile kayısı ve %1,7'sini üzüm takip etmektedir. İlde organik olarak üretilen bitkilerin tamamına yakını bahçe bitkileri, ağırlıklı olarak da meyve türleridir. Yukarıda sunulan veriler, Niğde’de organik bitkisel üretim potansiyelinin olduğunu ve bu alanın gelişime açık olduğunu göstermektedir. Patates ve lahanaya gibi ilin bitkisel üretiminde önemli paya sahip ürünlerde organik üretimin olmaması dikkat çekicidir. Aynı şekilde bir baklagil bitkisi olan fasulyenin (kuru) ilde organik üretim potansiyeli bulunmaktadır.

KOP Bölgesinde Organik Tarımın Sorunları

- Bölgede üreticilerin organik tarım konusunda bilinç ve bilgi eksikliği,
- Örgütlenme yetersizliği,
- Ar-Ge faaliyetlerinin yetersiz olması, çalışma sonuçlarının uygulamaya aktarılamaması,
- Organik üretimde girdi fiyatlarının yüksek olması,
- Organik ürünlerde iç pazarın gelişmemiş olması,
- Bölge, Türkiye'nin en az yağış alan illerinden oluşması, su kaynaklarının yetersiz olması ve bölge topraklarının verimliliğinin düşük olması,
- Bölgede tarımsal üretimde genel olarak hastalık ve zararlıların artması ve yoğun mücadelenin yapılması.

Çözüm Önerileri

- Organik tarım konusunda etkin eğitim ve yayım çalışmaları yapılmalıdır.
- Ar-Ge faaliyetleri artırılmalı ve elde edilen sonuçlar üreticilerle paylaşılmalıdır.
- Organik ürün iç pazarının gelişmesine yönelik yayım faaliyetleri yapılmalıdır.
- Üretici Birlikleri oluşturulmalıdır.
- Sözleşmeli yetiştiricilik benimsenmeli ve yaygınlaştırılmalıdır.
- Üretimi yaygınlaştırmak için Grup sertifikasyonu yapmaya uygun Üretici Birlikleri, Tarımsal Kalkınma Kooperatifi, Ziraat Odaları kanalıyla çiftçi sertifikasyon ücretleri belli bir oranda desteklenmelidir.

Kaynaklar

- Anonim. 2000. 8. Beş Yıllık Kalkınma Planı, Tarımsal Politikalar ve Yapısal Düzenlemeler Özel İhtisas Komisyonu Raporu. Devlet Planlama Teşkilatı, Ankara, 67 s.
- Anonim. 2003. TÜBİTAK Vizyon-23 Bilim ve Teknoloji Öngörüsü Projesi. Tarım ve Gıda Paneli: Son Rapor. TÜBİTAK, Ankara, 57 s.
- Anonim. 2014a. T.C. Kalkınma Bakanlığı Konya Ovası Projesi Bölge Kalkınma İdaresi Başkanlığı. <http://www.kop.gov.tr/tarihisurec.asp>.
- Anonim. 2014b. Organik Tarım. <http://www.tarim.gov.tr>.
- Çalışkan S. 2007. Organik Tarım ve Türkiye’de Organik Tarla Bitkileri Üretimi, M.K.Ü. Ziraat Fakültesi Dergisi, 12: 37-46.
- FIBL AR. 2013. Organic agriculture world-wide. <http://www.fibl.org/en/themen/themen-statistiken.html>
- Gündüz AY, Kaya M. 2007. Avrupa Birliği Tarım Politikası ve Türkiye’de Organik Tarımın Gelişmesi Üzerine Olası Etkisi, Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi. 6: 305-330.
- KOP Bölgesi sosyo-ekonomik göstergeler. <http://www.kop.gov.tr/pdf/sosyoekonomikag2014.pdf>
- TUİK 2014. Bölgesel İstatistikler. T.C. Başbakanlık Türkiye İstatistik Kurumu <http://tuikapp.tuik.gov.tr/Bolgesel/sorguSayfa.do?target=tablo>.